

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם"

הלקח הנשגב מנגעי בתים שבכל אדם גנוזים אוצרות מטמוניות של כסף וזהב

החובה לקיים מצות חכמים לדרוש ולהבין מה הלקח הטמון בנגעי בתים.

ואם עצם הנושא של נגעי בתים צריך ביאור, על אחת כמה וכמה שראוי לדרוש להבין מה שפירש רש"י מדברי רשב"י, כי מה שכתוב: "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", היא בשורה טובה שיביא הקב"ה נגעים על הבתים, כדי שיהרסו את הבית ויגלו מטמוניות של זהב בקירות הבית. הנה כי כן מאחר שנגעי בתים לא היו ולא יהיו, מהו אם כן הרעיון הטמון בקירות הבית של נגעי בתים.

עוד ראוי להתבונן על מה שמצינו סתירה לפירוש רש"י מדברי רשב"י, ממה ששינו בגמרא (ערכין טז.) כי נגעי בתים הם עונש על גזל וצרות עין, ולמדו כן ממה שכתוב (יד-לו): "וצוה הכהן ופינו את הבית - תנא הוא כונס מומן שאינו שלו, יבוא הכהן ויפזר ממונו [שיראו כולם שהוא גנב], ועל צרות העין, דכתיב (שם-לה) ובא אשר לו הבית, ותנא דבי רבי ישמעאל מי שמיוחד ביתו לו". כלומר שמיוחד את ביתו לעצמו ואינו נותן לאחרים. וצריך ביאור איך זה מסתדר עם דרשת רשב"י שהיא בשורה טובה.

שתי ציפורים חיות טהורות על נגעי אדם ונגעי בתים

רחש לבי דבר טוב אומר אני מעשי למלך, מאן מלכי רבנן, לקיים מצות חכמים אשר גזרו אומר בפרשת נגעי בתים: "דרוש וקבל שכר", ליישב כל השאלות שהעלינו על שלחן מלכים, על פי מה שמצינו בכתובים כי קרבן הכפרה והטהרה בנגעי אדם ונגעי בתים הוא ממש שוה, כי אצל נגעי אדם כתוב (יד-ד):

"וצוה הכהן ולקח למטהר שתי ציפורים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב, וצוה הכהן ושחט את הציפור האחת אל כלי חרש

אך לעומת זה אצל נגעי בתים מפרש רש"י, שהוא בגדר שכר לגלות אוצרות זהב הגנוזים בקירות הבית (שם יד-לד): "ונתתי נגע צרעת, בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן".

ופירש ב"שפתי חכמים" שדייק כן מלשון הכתוב: "ונתתי נגע צרעת", ולא אמר: "כי תהיה נגע צרעת", משמע שהקב"ה מבטיח כי כשיבואו ישראל אל ארץ כנען הוא יתן נגע צרעת בבתים, ומזה למדנו שהיא בשורה טובה לגלות מטמוניות בקירות הבית. ומקור דברי רש"י הוא מדברי התנא האלקי רשב"י במדרש (ויק"ר יז-ו):

"ונתתי נגע צרעת. תני רבי חייא, וכי בשורה היא להם שנגעים באים עליהם. תני רבי שמעון בן יוחאי, כיון ששמעו כנענים שישאלו באים עליהם, עמדו והטמינו ממונם בבתים ובשדות, אמר הקב"ה אני הבטחתי לאבותיהם, שאני מכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב, שנאמר (דברים ו-יא) ובתים מלאים כל טוב, מה הקב"ה עושה, מגרה נגעים בביתו, והוא סותרו ומוצא בו סימא" - פירוש מטמון.

נגעי בתים רק בבחינת: "דרוש וקבל שכר"

במאמר זה ברצוננו להתבונן על מה ששינו בגמרא (סנהדרין עא.): "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב דרוש וקבל שכר". ומפרש בגמרא כי לפי מה שנדרש מהפסוקים אין הבית נטמא, רק אם הנגעים מופיעים בגודל מסוים ובמקומות מסוימים בקירות הבית, שבדרך הטבע אין מציאות שהם יופיעו בצורה כזו, ומוכח שכל הענין של נגעי בתים הוא רק בבחינת: "דרוש וקבל שכר". ובכן מוטלת עלינו

בשבת קודש הבא עלינו לטובה אנו קוראים בתורה שתי פרשיות תזריע-מצורע, אשר הצד השווה שבהן הוא העסק בתורת נגעים, לכן תמיד בשנה פשוטה מלבד בשנה מעוברת, שתי פרשיות אלו צמודות זו לזו בקשר חזק בל ימוט, הנה כי כן דבר בעתו מה טוב לקשר בין שתי הפרשיות, בהתבוננות מעמיקה על שני סוגי נגעים - נגעי אדם שנזכרו בפרשת תזריע, ונגעי בתים שנזכרו בפרשת מצורע.

פתח דברינו יאיר במה שמגלה לנו הכתוב בפרשת תזריע על הנגעים הבאים על האדם (ויקרא יב-ב): "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים". ואילו בפרשת מצורע מגלה לנו הכתוב על הנגעים הבאים על הבתים (שם יד-לד): "כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם".

והנה מפירוש רש"י למדנו שיש הבדלה תהומית בין שני סוגי הנגעים הללו, כי אצל נגעי אדם מפרש רש"י שהם באים בגדר עונש, כמו שכתוב (יד-ד): "וצוה הכהן ולקח למטהר שתי ציפורים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב". ופירש רש"י:

"שתי ציפורים חיות טהורות, לפי שהנגעים באים על לשון הרע שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפורים שמפספטים תמיד בצפצוף קול. ועץ ארז, לפי שהנגעים באין על גסות הרוח. ושני תולעת ואזוב, מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב".

ומקור הדבר בגמרא (ערכין טו): "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו... אמר ריש לקיש מאי דכתיב (יד-ב) זאת תהיה תורת המצורע - זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע".

על מים חיים... והזה על המיטה מן הצרעת שבע פעמים וטיהרו, ושילח את הציפור החיה על פני השדה".

וכן אצל נגעי בתים מצינו ממש קרבן כפרה וטהרה זה (שם-מח):

"ואם בא יבוא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית אחרי היטוח את הבית, וטיהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע, ולקח לחטא את הבית שתי ציפורים ועץ ארז ושני תולעת ואזוב, ושחט את הציפור האחת אל כלי חרש על מים חיים... והזה אל הבית שבע פעמים... ושילח את הציפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכיפר על הבית וטהר".

ולכאורה ייפלא הלא לפי פירוש רש"י כדברי רשב"י, כל הענין של נגעי בתים היא בשורה טובה לגלות מטמוניות זהב, מדוע אם כן צריך בעל הבית להביא קרבן כפרה וטהרה על כך, שתי ציפורים, עץ ארז, אזוב, ושני תולעת, אשר כפי שפירש רש"י היא כפרה על פטפוטי לשון הרע ועל מה שנתגאה כארז.

כפרה על דיבורים אסורים וכפרה על שתיקות אסורות

חשבתי דרכי לבאר הענין בזה על פי מה שעמדו המפרשים על מה שפירש רש"י: "לפי שהנגעים באים על לשון הרע שהוא מעשה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפורים שמפטטים תמיד בצפצוף קול". וצריך ביאור מדוע אם כן צוה הכתוב להביא שתי ציפורים, הלא גם בציפור אחת אפשר ללמוד לקח נשגב שלא לפטפט לשון הרע. אך יותר מכך יש לתמונה, מדוע צוה הכתוב לשחוט רק ציפור אחת, ואלו את הציפור החיה משלחים אל מחוץ לעיר על פני השדה שתמשיך לפטפט.

ומצינו ביאור נפלא על כך במשנתו הטהורה של כ"ק מרן רבי יהושע מבעלזא זי"ע, על פי המבואר בזוהר הקדוש (פרשת תזריע מו): כי כמו שהחוטא מקבל עונש על דיבורים של לשון הרע שהיה אסור לדבר, כל שכן שהוא מקבל עונש על דיבורי קודש שהיה צריך לדבר, כגון ללמד דברי תורה ולהוכיח את חבריו ולא עשה כן אלא שתק, ובלשון קדשו:

"כמה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה, בגין דפגים לההוא רוחא ממללא, דהיא אתתקנת למללא לעילא ולמללא לתתא וכלא בקדושה, כל שכן אי עמא אזלין בארחא עקימא, והוא יכיל

גמרא: "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות,

ולמה נכתב דרוש וקבל שכר" - ללמוד לקח נשגב בעבודת ה'

רש"י: "בשורה היא... לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם... ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן"

נגעי בתים הם עונש לבעל הבית שנתלבש בענוה פסולה, שלא לצאת מקירות ביתו להשפיע תורה ועבודה

מרן מהר"י מבעלזא זי"ע: ציפור השחוטת לתקן פטפוטי לשון הרע, ציפור החיה לתקן מה שלא השפיע תורה

"אלא שהדברים אמורים גם במקרה הפוך, אם השפיל עצמו כאזוב במקום שאין זו אלא ענוה פסולה, כגון אם בשעה שהיה עליו ללבוש גאות ואומץ לצורך דבר מצוה לעשות טובה לעני המבקשו וכדומה, או כשהמדובר הוא בכבוד שמים, השים עצמו עניו ואומר מה אני ומה חיי, הלא שפל אני ואינני מכובד בעיני הבריות, ובו בזמן שאם אך יפגע מי בכבודו יהיה נוקם ונוטר כלפיו, עניו שכזה גם כן טעון כפרה, אולם תקנתו היא הפוכה, אם הכניע את עצמו כאזוב יגביה עצמו כארז, שיגבה לבו בדרכי ה"."

ולפי האמור יש לומר כי ענין זה שייך לתיקון של שתי הציפורים, שהציפור השחוטת מכפרת על דיבורים אסורים של לשון הרע וליצנות, ואילו הציפור החיה מכפרת על דיבורי קודש של תורה ותוכחה, שהיה צריך לדבר וללמד לאחרים במקום לשתוק, לכן כנגד הדיבור של לשון הרע שבא מצד מדת הגאווה שמתגאה על חבירו צריך להנמיך עצמו כאזוב, וכנגד מה שלא דיבר דברי תורה ותוכחה מצד ענוה פסולה, הוא מביא ארז להורות על "ויגבה לבו בדרכי ה"."

הלקח הנשגב של אביי ורבא בהיותם ילדים קטנים

בדרך זו במסילה נעלה לבאר ההבדל בין נגעי אדם לנגעי בתים, על פי מה שמצינו מאמר נפלא בגמרא על גדולת השגתם של אביי ורבא, עוד בהיותם קטנים כשישבו ולמדו תורה אצל רבה, וכך שנינו בגמרא (ברכות מח):

"אביי ורבא" בעודם קטנים "הוי יתבי קמיה דרבה", היו יושבים לפני רבה ללמוד ממנו תורה, "אמר להו רבה למי מברכין, אמרי ליה לרחמנא" - להקב"ה. שאל אותם רבה שוב, "ורחמנא היכי יתיב", איפה יושב הקב"ה. "רבא אחוי לשמי טללא", רבא הראה באצבעו כלפי הגג, "אביי נפיק

למללא להו ולאוכחא להון ושתיק ולא מליל". ובתרגום ללשון קודש: "כמו שהעונש של אותו בן אדם הוא בגלל דיבור, משום שפגם באותה רוח המדברת, שהיא נתקנה לדבר למעלה ולדבר למטה והכל בקדושה, כל שכן אם העם הולכים בדרך עקומה, והוא יכול לדבר אליהם ולהוכיח אותם ושתק ולא דיבר".

הנה כי כן זהו ביאור ענין שתי הציפורים שמביא המצורע ביום טהרתו, כי הציפור השחוטת באה לכפר על דיבורים אסורים שלא היה צריך לדברם, לכן שוחטים את הציפור להורות על מניעת הפטפוטי בדברים אסורים. אולם הציפור החיה באה לכפר על דברי תורה ותוכחות שהיה צריך לדבר ולא דיבר, לכן משאירים אותה בחיים ומשלחים אותה על פני השדה, לרמוז שיכתת רגליו ממקום למקום ללמד את הבריות דרכי ה' ותורתו עכדה"ק.

עץ ארז ואזוב תיקון על גאווה ועל ענוה פסולה

יומתק להבין בזה הענין שהמצורע מביא: "עץ ארז ושני תולעת ואזוב", ופירש רש"י: "ועץ ארז, לפי שהנגעים באין על גסות הרוח, ושני תולעת ואזוב, מה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב". ולכאורה תמוה מדוע אם כן הוא צריך להביא עץ ארז שרומז על גאווה, היה לו להביא רק שני תולעת ואזוב המורים על ענוה.

אך הביאור בזה כמו שהביא ב"ליקוטי יהודה" בשם החידושי הרי"ם, כי זה בא ללמד שלפעמים בעבודת ה' אסור להשתמש במדת הענוה, אלא אדרבה צריך להתלבש במדת הגאווה מצד הקדושה בבחינת (דברי הימים ב יז-ו): "ויגבה לבו בדרכי ה'", והנה הם הדברים כפי שהביא שם בשמו:

עובר - עבירות, "ושב" יחזירו בתשובה שלימה ויכניסם בביתו."

נמצא לפי זה כי שתי דרכים הללו של רבא ואבבי אלו ואלו דברי אלקים חיים, כי ברור שמתחילה צריך לעשות כשיטת רבא לעסוק בתורה לעצמו יומם ולילה, כי אם הוא עצמו לא יעסוק בתורה איך יוכל להשפיע לאחרים, ועל כך שנינו (ב"מ קז:): "קשוט עצמן ואחר כך קשוט אחרים". אולם אחרי שעמל בתורה צריך לצאת בחוץ כשיטת אבבי, כדי לקרב גם אחרים לתורה ולעבודת ה' וגם רבא עצמו מודה לכך.

נגעי אדם עונש על גאווה, נגעי בתים על ענוה פסולה

מעשה יפתחו לנו שערי אורה להבין ההבדל בין נגעי אדם לנגעי בתים, כי נגעי אדם באים כעונש על לשון הרע, ששורשו מקליפת הגאווה שאדם מתגאה על חבירו, כי אם היה עניו באמת ובתמים היה מכיר כמה חסרונות יש בו, וכמה מעלות טובות יש לחבירו יותר מממה שיש לו, ולא היה מעז לדבר לשון הרע על חבירו.

לכן צוה הקב"ה כי ביום טהרתו אחרי ששב בתשובה שלימה, יביא שתי ציפורים, הציפור השחווטה לכפר על מה שפטפט לשון הרע, והציפור החיה שממשיכה לפטפט, ללמדו שלא ילך מעתה בדרך קיצונית לשטוק במקום שצריך לדבר, אלא יכפר על לשון הרע בדיבורים של תורה, כמבואר בגמרא (ערכין טו:): "מה תקנתו של מספרי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה". ומזה הטעם יביא גם כן עץ ארז, תולעת ואזוב, ללמדו שמעתה יתנהג בשפלות רוח כתולעת ואזוב, ובעבודת ה' יתנהג בגאווה דקדושה בבחינת ארז.

אולם אצל נגעי בתים שהקב"ה מביא את הנגעים על הבית ולא על האדם, הסיבה לכך היא כי הפגם של בעל הבית אינו בגאווה אלא להיפך בענוה פסולה, כי באמת טמונים בו כישרונות רבים של השגות התורה, או לעסוק בגמילות חסדים ומעשים טובים, כל אחד לפי בחינתו, עד כדי כך שהוא ראוי לעשות כהוראת אבבי, לצאת מפתח ביתו כדי ללמד תורה ולעסוק בגמילות חסדים, אלא שנתלבש בענוה פסולה שאין בו שום ערך, כי היצר הרע הכניס בו מחשבת פיגול: מי אתה ומה אתה שתלמד תורה או תעסוק בגמילות חסדים.

לפי זה נשכיל להבין הטעם שהקב"ה מביא נגעים על הבית ולא על האדם, כדי ללמדו בכך

"ונתן את הבית את אבניו ואת עצינו", שלא יסתתר בצל קירות הבית אלא יצא להשפיע תורה ועבודה

מטמוניות הזהב בקירות הבית הן רמז ברור, על כוחות מיוחדים בתוך כל אחד מישראל לפי שורש נשמתו

נגעי בתים באים על "צרות עין", שהיתה עינו צרה לצאת מקירות ביתו להשפיע תורה וגמילות חסדים

תיקון נגעי בתים על ידי הכהן שמשפיע תורה ככתוב: "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו"

לכן זכה שנתעלה חי לשמים ונעשה מלאך מט"ט. והנה אצל אברהם אבינו לא מצינו שנתעלה חי לשמים ונעשה מלאך, כי הוא לא פרש עצמו מבני אדם להתבודד רק עם הקב"ה ביחודים עליונים כל היום, אלא אדרבה יצא מביתו והתחבר עמהם כדי לקרבם לה'.

ומבאר ה"חתם סופר" הענין בזה, כי אברהם אבינו השכיל להבין שאין זו תכלית בריאת האדם שיהפוך למלאך חי בשמים, כי כבר יש לו להקב"ה בשמים רבבי רבבות מלאכים ושרפים, ואם הקב"ה ברא אדם הרי זה כדי שיעבוד את ה' בבחינת אדם, על ידי שיתחבר עם בני אדם לקרבם לה' ולתורתו, ואם הוא ממלא חובתו בשלימות כי אז הוא זוכה אחרי מיתתו להיות גדול יותר ממלאכי השרת עכ"ה"ק.

מעשה יאירו עינינו להבין מעט מזעיר חכמתם הגדולה של אבבי ורבא, כי כאשר שאלם רבה: "רחמנא היכי יתיב", נתכוון לשאול איך ממליכים את הקב"ה על העולם, שענין המלוכה הוא בבחינת ישיבה על כסא מלכותו ככתוב (תהלים כט-י): "וישב ה' מלך לעולם". על כך השיב רבא במה שנשאר בבית המדרש והראה באצבעו כלפי מעלה, לרמז שצריך לשבת בבית המדרש ולעסוק בתורה בלתי לה' לבדו, ועל ידי זה יתגבר על היצר כמאמרם (קידושין ל:): "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש".

אולם הלא לפי המבואר אחרי שלמד לעצמו צריך ללמד את דרכי ה' גם לאחרים, לכן נתחכם אבבי להוסיף על דברי רבא במה שיצא לחוץ, לרמז שצריך לצאת לאותם העומדים מחוץ לבית המדרש לקרבם לה', כמו שמצינו אצל אברהם אבינו (בראשית יח-א): "והוא יושב פתח האהל כחום היום". ופירש רש"י: "לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו". וב"דובר שלום" (אות קנו) הביא על כך פירוש נפלא בשם כ"ק מרן השר שלום מבעלזא זי"ע: "לראות אם יש

לברא אחוי כלפי שמיא", אבבי יצא לחוץ והראה באצבעו כלפי השמים.

"אמר להו רבה תרוויכו רבנן הויתו", שניכם תהיו גדולים בתורה, "והיינו דאמרי אינשי בוצין בוצין מקטפיה ידיע". זהו שאומרים בני אדם על הדלעות, כי בעודם קטנים כבר ניכר עליהם אם עתידיים להיות טובים, כמו כן אבבי ורבא עוד בהיותם קטנים, כבר ניכר עליהם שעתידיים להיות גדולים בתורה. וצריך להבין מה שהתפעל רבה כל כך מחכמתם של אבבי ורבא, עד שהעיד עליהם שעתידיים להיות גדולים בתורה.

והנה במאמר לפרשת לך לך שנה זו הארכנו לבאר חכמתם של אבבי ורבא בדרך מחשבה, כי בעצם אין כאן מחלוקת, אלא כל אחד מהם גילה פן אחר בעבודת ה', בבחינת (עירובין יג:): "אלו ואלו דברי אלקים חיים", על פי מה שכתוב אצל חנוך (בראשית ה-כד): "ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקח אותם אלקים".

ומפרש בתרגום יונתן: "ופלח חנוך בקושטא קדם ה' והא ליתוהי עם דיירי ארעא, ארום אתנגיד וסליק לרקיעא במימר קדם ה' וקרא שמיה מיטטרון ספרא רבא". פירוש: "ויעבוד חנוך באמת את ה', והנה איננו עם הדיירים של הארץ, כי נסתלק ועלה לרקיע במאמרו של ה', ויקרא שמו מיטטרון הסופר הגדול". וכן כתבו התוספות (חולין ס. ד"ה פסוק) בשם הפייטן (שחרית לשמחת תורה על קדוש קדוש קדוש ה' צבאות): "תקיף מטטרון שר, הנהפך לאש מבשר".

צריך לצאת מפתח ביתו כדי ללמד תורה לאחרים

אומר על כך ה"חתם סופר" (פרשת בראשית ד"ה ויתהלך חנוך), כי חנוך בעודו בחיים פרש עצמו מכל בני אדם כדי שלא יתקלקל מהם, והתבודד עם הקב"ה ביחודים עליונים בקדושה ובטהרה,

וזהו גם כן ביאור הנגעים הבאים על הבית מחמת צרות עין, כי עינו צרה שלא לראות בעין טובה ובנפש חפצה את הכישרונות החבויים בתוכו, וזה גורם לו שלא ללמד תורה ושלא לעסוק בגמילות חסדים. ומביא הגמרא ראייה לכך ממה שכתוב: "ובא אשר לו הבית, ותנא דבי רבי ישמעאל מי שמייוחד ביתו לו", כלומר שסוגר את עצמו בד' אמותיו ומחזיק התורה רק לעצמו.

"דרוש וקבל שכר" - לדרוש וללמד תורה לאחרים

הנה כי כן מבואר הטעם שצריך בעל הבית, להביא קרבן טהרה על הבית שתי ציפורים, כי אצלו עיקר הכפרה הוא בציפור החיה, כלשון הכתוב: "ושילח את הציפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכיפר על הבית וטהרה", כלומר שיצא מפתח ביתו אל מחוץ לעיר ללמד תורה ועבודת ה' לאחרים, ובכך יביא כפרה על הבית שהיה סגור בתוכו שלא לצאת ולהשפיע מתורתו לאחרים, אלא שהוא צריך להביא לקרבן גם את הציפור השחווטה, כדי שביוצאו מחוץ לביתו יזכור שלא להטות ח"ו הכף לצד השני להתגאות ולדבר לשון הרע.

כיון שבאנו לידי כך יאירו עינינו להבין דברי חכמינו ז"ל אשר גזרו אומר: "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב דרוש וקבל שכר". כלומר הן אמת שבפועל ממש כמעט אין במציאות, שיבואו על הבית נגעים עם כל הפרטים לפי כל כללי דיני התורה, אך עם כל זאת מסר הקב"ה ענין זה בתורה שבכתב בבחינת: "דרוש וקבל שכר".

כלומר כדי שנדרוש להבין הלך הנשגב הטמון בענין זה, שכל אדם שאינו מנצל את הכישרונות שהקב"ה נתן לו, אם בהשגות התורה, אם בעבודת ה', אם בגמילות חסדים, כל אחד לפי כוחו, כדי שיצא מפתח ביתו ללמדם לאחרים, הרי הוא גורם ח"ו שיביא הקב"ה נגעים על ביתו בכל מיני צורות רחמנא ליצלן, כדי שישכיל להבין שהוא צריך לעזוב את קירות ביתו לסייע לאחרים העומדים בחוץ.

ויש להוסיף פרפרת נאה, כי חכמינו ז"ל רמזו על רעיון נכבד זה באומרים: "בית המנוגע לא היה ולא עתיד להיות, ולמה נכתב דרוש וקבל שכר", כלומר מה שנכתב בתורה נגעי בתים, הוא כדי ללמדנו הלך הנשגב של: "דרוש וקבל שכר", שלא תחזיק התורה לעצמך, אלא צא מפתח ביתך לדורשה לאחרים ותקבל שכר על כך.

ידי שישקול במאזני משפט מתי להיכנס בביתו ללמוד תורה לעצמו, ומתי לצאת מקירות ביתו ללמד תורה ולעסוק במעשים טובים.

יומתק להבין בזה מה שצוה הקב"ה לבעל הבית לבוא אל הכהן (יד-לה): "ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית". כי זהו כוחו של הכהן לצאת מפתח ביתו ללמד תורה ועבודת ה' לאחרים, כמו שכתוב (מלאכי ב-ז): "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא". לכן לו נאה ולו יאה לתקן את בעל הבית, שפגם במה שאינו יוצא מביתו ללמד תורה לאחרים.

החזקת תורה לעצמו היא בבחינת גזל וצרות עין

מעתה יאירו עינינו וישמח ליבנו להשוות דברי רשב"י שהנגעים על הבית הם בשורה טובה, עם דברי הגמרא כי הנגעים על הבית הם עונש על גזל ועל צרות עין, ולפי האמור הביאור בזה, כי מי שאינו עמל לגלות השגות התורה ועבודת ה' הגנוזות בו כדי ללמדם לאחרים, הרי הוא בבחינת גזל את הרבים, כי לא ניתנו לו מן השמים רק כדי שילמדם לאחרים, כמו ששנינו בגמרא (סנהדרין צא:): "כל המונע הלכה מפי תלמיד כאילו גזלו מנחלת אבותיו, שנאמר (דברים לג-ד) תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב, מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית".

ונראה כי זהו המקור למה שכתב רבי יהודה החסיד ב"ספר חסידים" (סימן תקל): "וכל מי שגילה לו הקב"ה דבר ואינו כותבה ויכול לכתוב, הרי גזל מי שגילה לו, כי לא גילה לו אלא לכתוב דכתיב (תהלים כה-יד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, וכתיב (משלי ה-טז) יפוצו מעיינותיך חוצה, וזה שכתוב (קהלת יב-יד) יביא במשפט על כל נעלם, שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו, אם רע שאינה כותבה".

לכן כדי לתקן ענין זה מביא הקב"ה נגעים על קירות הבית, כדי להרוס את הקירות הללו שמנעו ממנו לצאת, ומזה ישכיל להבין שהוא צריך לצאת מפתח ביתו, כדי להחזיר את אשר גזל על ידי שישפיע מתורתו ועבודתו לאחרים. וזהו שאמרו בגמרא: "וצוה הכהן ופינו את הבית - תנא הוא כונס ממון שאינו שלו, יבוא הכהן ויפזר ממונו" - רמז על השגות התורה שהכהן גורם לבעל הבית לפזר לתלמידים מחוץ לבית.

כי קירות הבית הסוגרים ומגינים עליו, שלא יצא בחוץ ללמד תורה ולעסוק בגמילות חסדים, הן בבחינת נגעים העומדים בדרכו למלא את חובתו בעבודת ה', וצריך להרוס אותן שלא יעמדו בדרכו. וזהו שכתוב (יד-מה): "ונתן את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא" - שיהיה מוכרח לצאת ולהשפיע תורה וגמילות חסדים.

"ויפח באפיו נשמת חיים"

והנה כדי להתגבר על מחשבת הפיגול של ענוה פסולה, שלא יטעה אדם לחשוב שאין בו שום ערך לתרום מיכולתו לאחרים, העצה היא לזכור תמיד מה שכתוב בבריאת האדם (בראשית ב-ז): "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה". וזהו ששנינו בגמרא (קידושין ל:): "שלשה שותפין הן באדם, הקב"ה ואביו ואמו". ופירש רש"י, כי האב והאם מייצרים את הגוף והקב"ה נופח בו נשמה.

נמצא לפי זה שכל אחד מישראל יהיה מי שיהיה, טמונה בו נשמה טהורה חלק אלוך ממעל, כמו שתיקנו בברכת השחר: "אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה, ואתה יצרתה, ואתה נפחתה בי, ואתה משמרה בקרבי". לכן מצד הנשמה שאיש ישראל מקבל מהקב"ה, יש לכל אחד חלק מיוחד בתורה ובעבודת ה' שאין לחבירו, כמו שאנו אומרים בברכה האמצעית של ג' תפילות הלחש בשבת: "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך".

הנה כי כן ירווח לבנו מה שפירש רש"י מדברי רשב"י: "בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאין". רמז לנו בכך כי האמוריים שהם כוחות הטומאה מסתירים מעיני האדם, שלא ידע על האוצרות ומטמוניות של השגות התורה ועבודת ה' הטמונות בגנזי נשמתו, כדי שישגור עצמו בתוך הבית שלא לצאת ממנו ללמד תורה ולעסוק בגמילות חסדים.

לכן מביא הקב"ה ברוב רחמינו וחסדיו נגעים על קירות הבית, כדי שישכיל האדם להרוס את קירות הבית הסוגרים עליו, ויגלה את האוצרות והמטמוניות של השגות התורה ועבודת ה' הגנוזים בפנימיות נשמתו, ועל ידי זה יוכל לחדש ולבנות את ביתו בקדושה ובטהרה, על